५१६।५ ३२ ✓

राजवाडे

अंक ८८ — शाखा काव्य

ग्रंथनाम नामसुधा

ग्रंथकार वामन

काल

स्थल

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

३४

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५१६।५ ३२(३२)

ग्रंथ नाम नामसुधा.

विषय मराठीकाव्य.

॥श्रीरामजयरामजयजयराम॥श्रीरामजयरामजयजयराम॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ हरिचरण सरोजींचीत्सुधासारपानें ॥ भ्रमरपरम
योगीभुंजतीनाम गानें ॥ हरितिसकळदुःखांहीसुखाचीनिधानें ॥ वदवदवदजिव्हेच्या सु
देवाभिधानें ॥ १ ॥ हरिपणहरिनामेंधातुमूर्तीसिआलें ॥ हरिमयहरिनामें विश्वसंतोषिजालें
भवभयहरिनामेंसाधकांचेंपळालें ॥ वदवदवदजिव्हेरामनामेंरसाळें ॥ २ ॥ हरितनुह
रिनामेंलेखिलीसर्वभक्ती ॥ सहजसुखनिधानेंदेखिलीहेविरक्ती ॥ शुकसनकमुखींजें
गायिलीजीतमुक्ती ॥ वदवदवदजीव्हे ... विकोक्ती ॥ ३ ॥ निगमहिहरिनामेंगर्ज
तीवर्णवर्णी ॥ पतिततरतिनामेंआश्रमावर्णवर्णी ॥ हरिपदहरिनामेंजेविंमुद्रासुवर्णी ॥
जगिंकवणअसाजोनाममहात्मवर्णी ॥ ४ ॥ आकाशाअंतनकळेनिहिअंतरिक्षीं ॥ आकाश
आक्रमितिशात्यनुसारपक्षी ॥ नामप्रतापहियथामतियाचरीती ॥ सीमानपावतितथा
पिमुनींद्रगाती ५ ॥ उडतिमानसहंसजयानभीं शलभत्याचिनभींउडतांनभीं अजि
तनाममृतमहत्वऋषीश्रुती वदतितोंचिवदेनयथामती ६ श्रुतिनिगमपुराणेंआ
गम्यक्षीरसिंधु मथुनिअमृतरूपग्रंथहादीनबंधु प्रगटकेरितआतावामनात्मा
मुरारी ७ श्रवणपठणमात्रेंजोसमस्तांसितारी ७ हाग्रंथयाचिकरितांअमृता

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

भिधानि नामें असीद्र हरिनाम सुधा ह्मणोनि जेंनाम गोड महिमा अति गोड त्याचा ॥
जो वर्णितां अमृतरूप परादि वाचा ८ मोक्ष श्रुती वदति ज्या त्रिगुण प्रसादें तो पाव
तो सगुण नाम सुधानुवादें कोणा मिसें करूनिया हरिनाम वाचे नेत्र प्रकाश तिज
या वरि माधवाचे ९ नारायणा ह्मणोनि यकसुता सि बाहे नारायणाख्य नर अन्य
तयासि पाहे नारायणा ह्मणति दो वि... नारायणाख्य विशय क्षिणहो
तिरिहीं १० आधींच साक्षि स कळां... ताहे जो नाम घे करूण होउनि त्यासि
पाहे तो धन्य की ह्मण हि ज्यावरि वि... थें ती तळें भरित सें करूणांबु वृष्टी ॥
११ कर्मानरूप फळ दायक साक्षि दृष्टी ... तिसि च तत्करूणांबु वृष्टी आहे परचु
जन पातक आड तेथें क्षेत्रें सुधे करुनि त्या भिजति न तेथें १२ छायेस हीसूर्य जसा प्र
काशी जाणे तसा साक्षि हि पाप राशी दृष्टीसही तो चि करी तथापी क्षेत्रांस अ
छादिति लोक पापी १३ नकळत हि पडे हा विष्णु नामाग्नि जेथें दुरित तृण गृहांचें भस्म
होणार तेथें मग सम करुणेची आयती कृष्ण दृष्टी भिजविल कृरि तेजें सर्व सस्य स्व वृ
ष्टी १४ जसे हे मृत्तिमिधे हा तपाई दिसे येक सोनें चि तें सर्व ठाई असा विश्वरूप

(५)

म०सु० स्वयेंशेषशाई स्वनामेंजनाहोत्तसेसौख्यदायी १५ घटादीकनारायणाचीचनामें त अमृत०
र्थींतेअविद्यामयदुःखथामें ह्मणोनिपुराणेंप्रसीद्धें विचित्रें जगत्पावनेविष्णुनामेंप
वित्रें १६ महाभारतीयेरित्तीधर्मराजा प्रतीश्रीपतिदेवतांभीष्मआज्ञा वदेकींऋ
षीवर्णितीजेपुराणी धरावीतयाविष्णुनामीविराणी १७ श्लोकमहाभारते या
निनामानिगौणानिविख्यातानिमहात्मनः ऋषिभिःपरिगीतानितानिवक्ष्यामिभू
तये २ टीका श्लोकार्थतोकींतुजभूमिपाळा सांगेनतेमींहरिनाममाळा तेथेंप्र
सीद्धेंगुणकर्मरूपें नामेंविचित्रेंमहिमा[illegible]पें १८ श्रुतिस्मृतीमाजिअसेपुराणी
व्यासादिकांच्यावदत्तातिवाणी नामें[illegible]जतेविराया सांगेनसर्वांसहिउद्धराया
१९ महात्मयाचीतुजनामध्येयें सांगेनविख्यातमुनींद्रगेहें ह्मणोनिभीष्मोदितपद्य २
जेथें महात्मशब्देंगहनार्थतेथें २० महात्माहरीजोअशेषात्मभावें घटादीकतेब्रह्म
तयांचींचनावें परीत्तारकेंतेजनालानहोती जगत्पावनेंजिंऋषीवेदगाती २१
ह्मणोनिविख्यातमुकुंदनावें जेवर्णितीवेदमुनींद्रभावें सांगेनतेमींतुजभूमिपाळा प्र
सीद्धजेमाधवनाममाळा २२ याकारणेंजेहरिनामध्येयें वेदींपुराणींमुनिवर्यगेयें॥

ज्यास्या मिसें उद्धरिती जनाला जाळनियां पापमहावनाला २३ भाषांतरीं कल्पितनाम
जेथें श्रद्धानुरूपें चि फळे लते थें अतोपनें स्वर्गिं कि त्यासि नाही असी ऽ नामीं फळ नेणतां
ही २४ हे सर्व आपण चराचर देववर्या श्रीकांत कारण सुवर्ण समस्त कार्या नामीं स्वयें
प्रगटतो भलत्याच ठाईं त्या भूषणी कनक केवळ दोष शाई २५ जगत्कार्य तो कारण श्री
मुरारी स्वयें तो चि सर्वी वसे निर्विकारीं स्वरूपें स्फुरद्रूप सर्वत्र आहे मुखीं नाम ज्याचें तया
लागिं पाहे २६ आलंकार तो मागतां हेम आहे नव्हे हेम हें बोलवेना तयाला तसी रा
म कृष्णादि पुत्रादि नामें तहीं सर्वरूपी आपण नामीं चि धामें २७ मागें अळंकार सुवर्ण त्या
ला टंके विसे नार सराफ बोला उच्चारिता लौकिक शब्द वाणी जाचीत यादूर लोभ चक्र
पाणी २८ नसोनें अळंकार रूपास साह रूपाला सुवर्णांत जो भासताहे असे हेम मी
ध्या अळंकार रूपीं सुवर्णी अळंकार नाहींत तथापी २९ अळंकार नामीं न ये हेम हातां ॥
स अळंकार येतो स्वयें हेम येतां समस्तांहि साधती विष्णुनामें न विष्णु सही बाधती दुः
खधामें ३० याकारणें हरि ह्मणाल जयासि जेथें सर्वात्मते करुनि सीद्ध मुकुंद तेथें ॥
बोलाविता द्विजसुतासि च त्याच नावें विख्यात अन्य नर बोलणतो स्वभावें ३१ स्क

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नाम०सु० वर्णम्हणतांजसेकनककुंडलींदिसे मुकुंदम्हणतांजसाजनम्बुकादिकींतोअसे सुतादि अमृत
सकळात्मतेकरुनिवर्त्ततोजोहरी अशेषजनपातकेंकरुनितोस्वनामेंहरी ३२ अजि
तनामवदोभलत्सामिसें करिकृतार्थअमोघसुधारसें करुनिशाकल्हिभक्षिलिओष
धी नकरितेगुणहेंनघडेकधीं ३३ नकळतांपदअग्निवरिपडे नकरिदाहअसेंन
कधींघडें अजितनामवदोभलत्सामिसें सकळपातकभस्मकरीतसें ३४ श्रीविष्णु
धर्मींमुनियेंचिरिती आख्यापितीकींजळदुष्टचित्ती जोआठवीलाहरिपापनाशी
सी नेणोनियाअग्नितृणादिनासी ३५ श्लोक हरिर्हरतिपापानीदुष्टचित्तैरपिस्मृ
तः अनिच्छयापिसंस्पृष्टोदहत्यवपावकः १ टीका हरीआठवीलाजरीदुष्टचि
त्ती हरीपापमाळाकुमाळाप्रवृत्ती कळोनिजरीआठविजोमुरारी हरीपातकेंतीअशे ३
षांप्रकारीं ३६ नठावाहरीआणिठावींननावें अशांच्यामुखानामआलेंस्वभावें अ
निच्छेकरूनिमुखानामआलें हरीमानितोकींमलाआठवीलें ३७ नसेहैतसर्वांसिही
स्वात्मभावें हरीआठवेआठवाच्यास्वभावें तयाचेचिवाचेसिहीनामजेव्हां नरेंत्याहरी
आठवीलाचितेव्हां ३८ जरीस्वात्मभावेंस्फुरेसर्वभूतीं स्फुरतोअहंकाररूपांतचित्तीं

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — joint project

अहंशब्दजेथेंस्फुरेनामतेथें स्मृतीश्रीहरीचीअसीसिद्धितेथें ३९ असाहीहरीआळवि
त्तिलपापीं हरीतोहरीसर्वपापेंतथापी असाआठवेतोअनिछेकरूनी तरीतोकरीशुद्धपा
पेंहरूनी ४० ह्मणोनीचकींअग्निदृष्टांतयेथें नजाणोनिहीघालितांभस्मतेथें नजाणो
निहीनामवाचेसिआलें स्वभावेंतरीपापत्यानेंजळालें ४१ नजाणेशिशूअग्निचिशक्ति
कांहीं जळोंत्कूळइछाअसीज्यासिनाहीं जरिघालितांअग्निकापसिरासी जळेयेरि
तीनामहीपापनासी ४२ शिशूकेंअनळेंकडूबाजळें सहजआंगणिदीसतसेबळें॥
पडिघरातिलबीजनआढळें नदिसतीकणीतिळजोंधळें ४३ विषयभोगसुखात्म
ककामना सहजवेष्टनिजेअसतेमन। मनकुकर्मलिप्साचवळेंकरी सकळपातकमूळअ
सेपरी ४४ कुडकुर्मींअसिकुश्चित्तकामना। तिजवरीहरिनामकुवाशना। जरिअमंगळ
चीतहीघालिती सकळपातकबीजदिजाळिती ४५ नकरूपातकनिश्चयहाघडे म
नतथापिहीपापपथींजडें जरिघरीहरिनामकवीतहें अशुभहीशुभहोइलचित्तहें॥
४६ जननईछनिशुद्धिअसीजरी नकळतांहरिआठवितीतरी जळतिपापकुळेंअन
केजसी नकळतांहीतृणेंजळतीतसीं ४७ येथेंह्मणालजळतीजरिसर्वपापें मूळें

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

नामसु० नकोंजळतिनामभहप्रतापें नेणोनिनामह्मणतांदुरितांसिजेसें जाळीनकोसकळपातकं आ
मूळेंतैसें ४८ धातूवरीअनळनेणतबाळघाली तोअग्निधातुमळतोंअतिशीघ्रजाळी १
ताम्रादिभस्महितयाअनळेंचितेव्हां करीअभीष्टबहुजाळितधातुतेव्हां ४९ नजा
णतलियेमुखाहरीतथापिंपापेंहरी स्मरतांनिमलिमास्मरेंवदनितोचिनामेंजरी प्रवृत्ति
विषईजरीअसतित्यांजनांचीमनें विरक्तिकरितोहरीसगुणनामसंकीर्त्तनें ५० श्री
मद्भागवतींअजामिळकथाव्यासेंनृपा[illegible]नामाचाअमितप्रतापवदतांहेवर्णिलेंकौ
तुकें तेथेंनिर्णयविष्णुदूतवदतीतोवामनाच्यामुखें येथेंनामसुधेंतवर्णिलहरीस्त्रोसा
सिजेथेंसुखें ५१ अध्यायतीनिरतिहासमलापुराणीं टीकातदर्थरचनाक्षितिलोकवा
णी अध्याययेथतितुकेचिकरीमुरारी ५२ तीहीसहीचरसुंदरच्याहिच्यारीं ५२ अ ण
ध्याईजोप्रथमनामसुधेततेथें त्याहीमध्येंचरणहापहिलाचितेथें संपूर्णअर्पुनिमु ४
कुंदपदारविंदीं सर्वात्मनेकरूनिवामनत्यासिवंदी ५३ इतिश्रीनामसुधाग्रंथमोध्या
यप्रथमश्चरणः ॥ ७॥ ७॥ ७॥ ७॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(९)

श्रीगणेशायनमः षष्ठस्कंदमुळीं अजामिळकथा संक्षेपटीका तिची श्रीगोविंदकरी लवा
मन मुखें छाया त्मविश्रांतिची श्रोत्यांच्या श्रवणोदरा त्तअळस त्रासे समासें करी व्याख्या
नामसुधा हरी करि तसे जे पापतापां हरी १ परिसुनि शुकवाक्यें सर्व भूगोळ भूपें नरककथ
नकाळीं तेथ ऐको निपापें जननरकतापें फार संतप्त जाला जगदघहरराये श्रीशुका प्रश्न
केला २ शुकाच्या मुखें पंचम स्कंद कानीं परीक्षीन्नृपें आदरें आयकोनी चुकेया त्तना केवि
लाप्रस्न केला पुढें षष्ठ स्कंदी तेथु निस्कंद जाला ३ जे पंचमी हरिकथामृत दिव्य प्याला॥
उद्धार रूप अघाप्रज्ञवाद केला या तें निसुतसे परिहार पापा जो चूकवी नरक
नाम क अग्नितापा ४ नृप म्हणे कथिल्या ... र्गत्ती परिवदा चुकती कवणे रिती पुरु
षआचरल्या कवणे स्थिती गेमन तें न करा नरकाप्रत्ती ५ प्रायश्चित्त अघानुरूप करि
तां हे नासती पातकें एक्षा दुर्गति निर्गती कथियेल्या राया सि आधीं शुकें प्रायश्चित्त
समस्त कर्ममय हे राया सि वाटे वृथा बोलें गज शौच हे सकळ ह्या याची कथा कां वृथा॥ वी
६ हस्तीतें धूतलें जळी बसविलें मालिन्य ह्याना शिवे तेणें तेप हिलें स्वकर्म वहिलें
तीरीं चश्चारं भिलें शुंडाग्रें धरिलें धुळिस भरिले सर्वांग हें आपुलें प्रायश्चित्त दिल्हें
तथापि न भलें त्याचें मन क्षोभलें ७ प्रायश्चीत जना हृपाम्र तघना तें सांग कांया मना॥

पापाच्यादहनावरीलपवनावारीरुरीकामना जोपापीघटनाप्रवृत्तिरचनादुर्वारतेया
तना प्रायश्चीतपुन्हास्मरोनिवचनाबोलेजगत्पावना ८ करीअसाप्रश्ननरेंद्रजे ह्मां
रहस्यसांगेमुनिवर्य्यतेव्हां ह्मणेखरेंहोतिलउशुद्धपापी नपापबीजेंजळतीतथापीं
९ अज्ञानजनालाअधिकारजेथें नपापबीजेंजळतील तेथें याकर्मभुद्धीगजत्रीो
चेरूपा होंहीखरेंतृवदत्त्वासिभूपा १० मोटप्रायश्चीततेआत्मविद्या नाशीजेमा
पापमूळींअविद्या विद्यानासीपातकेंआणीपुण्यें नानाजन्मीसंचितेंजेअगण्यें॥
११ हेतोंखरेंपरिनजोंवरिचित्तशुद्धी [illegible]णियांसिनघडेनिजबोधसिद्धी॥
तेशुद्धितोभगवदर्पणकर्मयोगें पापें[illegible]यंजळत्तिसर्वहित्याप्रसंगे १२ कर्मेंदासप
णेंकरूनिनिपुणेंनारायणीअर्पणें पापांतें[illegible]पणेंरमापत्तिगुणेंप्रेमामृत्तासेवणें स
त्संगीवसणेस्मृतीनअसणेंयेकांत्तिचेंबैसणें सर्विंहिकरणेंभवाब्धितरणेंदुर्वासनेन
मारणें १३ ऐशाकेवळभक्तिमात्रकरित्तांकैवल्यहीपावती भक्तिवांचुनिअन्य
थानचुकत्तीकेव्हांतरीदुर्गत्ती मद्याच्याकलशासिशुध्धकरित्तांव्यर्थचित्तींधरिजे
सीं श्रीगोविंदपदारवींदविमुखांकर्मेंसमस्तेंतसी १४ हत्त्यार्पणेंकरित्तिजेनि ५

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — Joint project

जसर्वकर्मे सिद्धीअनेकघडतीहरिदास्यधर्मे पापेंसमस्तजळतीउठतीविरक्ती वाढेजशी
जशीमुकुंदपदाब्जभक्ती १५ हरिभजनअसेतोंशीघ्रकैवल्यलाधे नरकचुकतिहेतों
थोडियामाजिसाधे ह्मणउनिभुकबोलेंश्लोकतेव्यासवाणी सुजनधरुत्तचित्तींहेचि
गीर्वाणवाणी १६ श्लोक सकृन्मनःकृष्णपदारविंदयोर्निवेशितंतद्गुणरागियैरिह
नतेयमंपाशभृतश्चतद्भटान्स्वप्नेपिपश्यंतिहिचीर्णनिष्कृताः २ टीका आयासेवी
णहीकथापतिसत्तांगोडीहरिच्यागुणीं ज्याचित्ताउपजेनिघेसहजतेंत्याच्यापदीं
तत्क्षणीं ऐसेंयेरितिअर्पितिसहजहीजेमुकुंदात्ममना तेस्वप्नींनयनीनदेखति
यमाकेंच्यात्तयायातना १७ इतुकिहरिकसीजना ह्मणसिसाध्यजडामळि
नामना तरिनृपाहरिनामसुधागुणें सकळसाधनमाचगमेंउणें १८ नकळतांहरि
नामसुधामुखीं जरिपडेजनहोयतरीसुखी जरिमहत्वकळोनिहिवेखरी हरि
ह्मणेमगकायतयाउरी १९ सुलमिसेंहरिनामअजामिळें वदनिआपुलिउद्धरिली
कुळें शुकह्मणेइतिहासहिहानृपा तुजवदेनकरूनिमहाकृपा २० इतिश्रीनाम
सुधायांप्रथमोध्यायद्वीतीयश्चरणः ॥ ॥ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(12) आ ज

नाम०सु० शुकल्मणेमुनींद्रकरौया द्विजअजामिळनामकनोजया द्विजकनोजपुरीवृषळीपती परमणात आ०१
कीपातकसंगती १ दासीचापतिदुष्टनष्टअवघेंब्राह्मण्यलोटांकिले अभ्यासीवरूपेंअसेवय
अहोत्याचेंनिसीघातलें तीच्यापोषणपाळणार्थसंकळेंलोआचरेपातकें तीच्यागर्भेदरी
तजोउपजतांमानिमनीकौतुकें २ श्रविदतिअयाच्यागर्भपोटांतजीच्या पुरुषचिसुत
रूपेंगर्भवासांतनीच्या कळतकळतजेजोपुत्रदासीसहोती द्विजसुखबहुतोंतोंमूढमा
नीस्वचित्तीं ३ जरठतोवृषळीउदरी हा सुत मिसेंजजोनिसुखामहा सुतत्तिचेअति
सादरखेळवी विविधलाडसेंकरिआळवी ४ नारायणसुतत्यांतकनीष्टजोला तोआ
ही वडेंअ वघेयांहूनितियाला दृढासियावरिलाडखेळबाळकेंचें भावेंअसेंकरितलालन
फारत्याचें ५ जरठखेळउनिनिजबाळतो सफळमानिअजामिळकाळतो परिसतांव
चनेमृदबोबडीं सुखम्हणेबुमधेंमनदेबुडी ६ असाखेळचीपातकाच्याफळातें करी ध
धन्यतन्नामधेयेंकुळातें तयाच्यामिसेंनामनारायणाचें हरीसर्वहीपापत्याब्राह्मणाचें
७ येयेनारायणारेवदवदवचनेगोडनारायणारे जेवींनारायणारेक्षुदितबहुततुंआजी
नारायणारें मातेंनारायणारेतुजविणनगमेवेकुनारायणारे कोठेनारायणारेत्यजुनिमज
नकोजाउनारायणारें ८ उठातनारायणखेळताहे अहींचनारायणकांनराहे नारायणा

शीतळपाजीपाणीं नारायणीरंगली विप्रवाणी ९ नारायणा जें प्रियस्वाद्य व्हावें नारायणा
तें अतिशीघ्र द्यावें नारायणा मी करू कायवाणी नारायणीरंगली विप्रवाणी १० नाराय
णावांचुनि मिंन जेवीं नारायणावीण न नीर शोवीं नारायणा धुंडुनि शीघ्र आणी नारायणी
रंगली विप्रवाणी ११ नारायणासि स्मरणि होइल दृष्टदृष्टी नारायणासि स्मरनि कीटकडंश
दृष्टी नारायणासि स्मरनि रागिजतीरकोणी नारायणस्मरणि रंगली विप्रवाणी १२ ना
रायणासम शिशू त्रिजगांत नाहीं नारायणीं त्रयगुण द्वेष नाहीं नारायणा प्रियतम गुण ली
णारत्नखाणीं नारायणस्मरणी रंगली विप्रवाणी १३ असा जागृतिछंद नारायणाचा प्रि
येसीं सदां वाद त्याच्या गुणाचा मनीं स्वप्नीं लागला छंद ऐसा जसा जागृतीवर्तवीस्व
प्नें तैसा १४ पापद्रुमीं नव्हं पुण्यफळासि आलें नारायणा म्हणुनि तें सुत नाम ज्यालें नारा
यणा म्हणुनि यद्यपि पुत्र पाहे नाम प्रताप उगला न तथापि राहे १५ लक्ष्मीकांत कृपाम्बु
धाघन जगीं सर्वांवरी वर्षती जे त्यांपात्र कसोंपडींतदडती त्यांतें चि न स्पर्शती विप्राचीं अ
घ सोंपडी न कळतां नामाग्निनें जाळिली तेव्हां कृष्ण कृपांबुवृष्टि सहजें माथां पडों लागली
१६ नामाग्निने अघकुळें जळतां अशेषें संतोषला हरि तया वरि नामघोषें धांवात यासि
निजकेवळ भक्तिधंदा ऐसि अहो उपजली करुणा मुकुंदा १७ टाकूनि तें वषकिसंगति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(15)

नामं०स्तु०॥ भक्तियोगीं लागोनि अक्षये निजात्मसुखासि भोगीं ऐसी कृपा उपजली करुणालयाला ॥ अ०१
निर्माणये विषईं येक उपाय केला १८ येमासहि मोहुनि वासुदेवें केलें असें कीं येमधर्मदेवें ॥
असोनि आयुष्य हि त्या द्विजाला निःपाप हि तो द्विज आणवीला १९ आयुष्यशेष म्हणउ
नि च त्या द्विजासी नेलें न विष्णुसदना प्रति विष्णुदासीं आयुष्यशेष असतां यमधर्मराया
तो मृत्यकाळ गमला तरि विष्णुमाया २० अंतीं कथा शुक हि वर्णीलिये च रीती कीं वांच
ला तदुपरांतिक तो द्विजाती आयुष्य [illegible] जरि विप्रवांचे प्रालब्ध नेमल टिकेम
गया जिवाचे २१ आतां म्हणाल सुत [illegible] चि पापें गेलीं जळोनि हरिनाम महाप्र
तापें त्याला न भक्ति घडली म्हणउनि दे[illegible]नि मित्य दिधलें वय वासुदेवें २२ जे जे जि
वन्मुक्त ते भक्त मोटे प्रालब्धाचे भोगि[illegible]खोटे तद्प्रारब्धें सर्वथा ज्ञान मोडी येथें कै
सा आपुला नेम सोडी २३ दिल्हें त्यास आयुष्य हें कां म्हणावे येमा मोहिलें हे चि अंगीक
रावें पुढें शेष आयुष्य तें भक्तिभावें सरावें न दंतीस्वलोकासि न्यावें २४ असा माधवें स ७
त्यसंकल्प केला मनी घातला मोह तेव्हां येमाला द्विजाचें किती ये आयुष्य आहे कसा
आण उमोहित्या हें न पाहे २५ सुत मिसें हरिनाम मुखीं सदां जळति त्याकरितां अघ
आपदा परि अगोचर राम हि मायमा म्हणुनि आणवि वी प्रकुळाय मा २६ द्विजाचें

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

दुरंन्यायेनेआठविले तिघेंदूतआणावयापाठविले उभेमस्तकींतांबडेकेशभारी मुखेंवांकडींअं
गनानाविकारी २७ कालीमुखेंमारितिचंडहाका बांधाधराह्मानरकांतटांका धरूनिफांसेवि
करालह्मती दंष्ट्राकसालाबदनींनमाती २८ बहुत्रासलावीथदेखोनित्याला ह्मणेत्रासहोइ
लनारायणाला मुलांमाजितोगुंतलादुरखेळीं द्विजेंत्यासिपाचारिलेंअंतकाळीं २९ अ
केस्मातनारायणांयेह्मणोनि ह्मणेविप्रउंचस्वरेंआळवूनी येमाच्यापडेलिंगदेह्मासिफांसा
उठेविप्रवाणीमध्येघोषऐसा ३० निघूंसत्वरेंह्मणुनिलिंगजेह्मां सुताच्यामिसेंनामवाचे
सितेह्मां उडिल्यामध्येंघातलीविष्णुदूतीं गदाशंखपंकेरुहेचक्रहातीं ३१ ततोडिलेपाश
तिह्मींयमाचे जेकींकरश्रीपुरुषोत्तमाचे द्रुततेयमदूतदापें त्याब्राह्मणासोडविलेंप्रता
पें ३२ टकमकांयमदूनतयांकडें चकितह्मोऊनपाह्मातिबापुडे धरूनिधैर्यतथापिहित्यांप्र
ती समर्ईत्यायमकींकरबोलती ३३ इतिश्रीनामसुधायांप्रथमोध्यायतृतीयश्चरणः ७

तिघेंतयांह्मणतिकींयमदासनाह्मा उल्लंघणारतुह्मीकोठिलेकोणबोला सांगातुह्मीअमर
कींउपदेवकींवा गंधर्वसीद्धकरणारसुरेंद्रजोवा १ कोठेंहोअसतांअपूर्वदिसतांह्मेमोघरेने
सता अह्मानाकमलाचियाअलिकुलींमाळागळांशोभिता चौघांहीभुजपीनच्यारि

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नामसु० सरलेंश्रीचंदनेचर्चिलिं चोचेंरत्नहिरण्यभूषणावरीसर्वत्रहिअर्चिलें २ शास्त्रोक्तें धरितां आ०१
समानत्तरणेचोचेतुलसीसांवळे डोळेभाळविशाळपुष्टबरवेंरूपेंबळेंआगळे तेजेंआपुलि
यादिगात्तरमहीदुरुनिसंहारिता इसाळांयेमधर्मराजविभुच्यांआज्ञासिकांचारितां ३
शुकम्हणेयमकींकरयेरित्ती वदतिविष्णुदिवाकरांप्रती १रिसतांरुरिपार्षदहांसीलें
घनरवेंमगगर्जतबोलिले ४ धर्मइत्तम्हिके म्हणवीती पापहीननरकाभतिनेत्ती भाव
हाथरूनिभ्रांतविनोदें पूसतीहरिस… ५ धर्मराजविभुचेतुम्हिजेव्हां धर्मजा
णत्तसांतुम्हीनेव्हां पूसत्तोम्हणउनियेक… धर्मतत्वतुम्हीसत्वरबोल्हा ६ कोणतेंस
र्वहिदंडयोग्यअथवाजोचांमधेनेमिलें …असोनसोपरितुम्हीदंडार्हतेंलेखिलें।।
ऐसात्तत्परिहासदासहरिचेहांसोनियांबोलिले कींनिःपातकजोत्तयासिनरकोक्त्या ८
वेयापात्तले ७ विनोदेंअसेइत्तसर्वेत्तिमाचे पुसोंलागत्तांइत्तत्यांत्तेंयमाचे प्रवृत्तिभवा
हेयथाशास्त्ररीती बरीउत्तरेंमृत्युचभृत्यदेती ८ तेवर्णलिंमुनिवरेनिवडूनिजेथें।।
संक्षेपत्यामधुनिहीवदिजेलयेथें वैकुंठनाममहिमाश्रवणानिमित्तें उत्कंठितेंतदमृता
र्थतत्पार्थचित्तें ९ म्हणसिविहितवेदींधर्मत्याळाम्हणावें स्मृतिनिगमनिषेधेंत्तेअधर्म

Joint project of the Rajwade Samshodhak Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

स्वभावें शुभअशुभहि कर्मेंजे करीजीवजेथें तनुहृदयींपाहातीदेवसूर्यादितेथें १० देवांत
साक्षियमधर्महित्यांतआहे पापासहीत्तदनरूपचिदंडपाहें जीवासिपात्तकफळेंसकळकां
सिदेतो घाडूनिइत्तनरयांप्रत्तित्यांसनेत्तो ११ प्रस्कनहाद्विजअज्ञामिळशुध्धपूर्वीं सं
स पन्नसर्वगुणीअतिमान्यसर्वीं आणावयाससमिधाकुशपुष्पपाने रानासिविप्रवरपा
ठविलापित्यानें १२ परत्तांसमिधाकुश घेउनी तरुणसुंदरदेखिलिकामिनी पुरुषये
कत्तिसीरतदेखिला पिउनिमद्यमदें बहुमाजला १३ उपवनिनरनारिद्वंद्व उन्मतभारी
कुशुमशारविहारी युग्मदिग्वस्त्रधारी [illegible] हृदयविदारी देखत्तांयाप्रकारीं द्विजजरि
बहुवारिनावरेचित्तहारी १४ मनसिज [illegible] मानसयामिसें खवळुनिकरित्तीकरित्तोपि
सें बहुहिआवरित्तांमननावरे [illegible] करध्वजवावरे १५ मगत्तिच्यासदनाप्र
तिजाउनी धनत्तिलातदयेक्षितिदेउनि रतिरसेंअत्तिलंपटहोउनी विचरलाअध
रामृत्तसेउनी १६ पित्यानेंबहूआर्जिलेंवित्तहोत्तें दिलेंद्रव्यतेंत्याद्विजेंसर्वतीतें म
हामोहलानीचकांतांगसंगें स्वधर्मासहीटांकीलेंत्याप्रसंगें १७ त्तिच्याभेहपाशें
त बद्धजाला नत्तेआवडेंधर्मपत्निहियाला त्तिलाटांकिलिटांकिलीमायबापें त्तिंसी
आचरूंलागलासर्वपापें. १८ त्तिच्यापोशणा तोषणाच्या निमित्यें बहुमेकडलागला

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

पापविते तिला ध्यात्तसे सर्वदा सुष्टचित्तें असाकं ठिलाकाळयाणे प्रमत्तें १९ याकार
णे द्विजकुळाधम सीघ्रतेथें नेउं असे धरूनि दंडहतां तजेथें भोगील दुष्कृत फळा नरका
सि जेव्हां हे पापभोग आवघे सरतील तेव्हां २० शुक म्हणे येमकींकर येरिती वदति
धर्म अनेक तयां प्रतीं श्रवणी ऐकोनियां वचना सिते हरि हरि म्हणति हरिदासते॥
२१ तो तों अजामिळ तिहीं ह्मि सोडवीला त्याचा हितार्थ उपदेश तयासि केला॥
नामप्रताप कथिला मग त्या प्रसंगें [illegible] मोघ हरिचि जन पाप भंगे २२ ते उत्तर
प्रकरणी जगदात्मबंधु बोलेल [illegible] खें करुणेकु शिंधू स्कंदांत हा प्रथम हरि
चि महापुराणी अध्याय दिव्य [illegible] नेव ख्यें वाणी २३ अध्याय जैसा पहिला
चि तेथें तैसाचि या नामसुधेत येथें भावार्थ गुडार्थ यथार्थ रूपें निरोपिला श्री
हरिच्या प्रतापें २४ द्वितीयापासुनि धरूनि सकळा व्यासवचना हरि टीका क
र्तां तदुपरि महाराष्ट्र रचना तथापी श्लोकाचें प्रतिपदन भाषेत मिरवें जसे देहीं
डोळे दिसत्ति तसे श्लोक बरवें २५ इति श्रीनामसुधारस प्रथमोध्याय चतुर्थस्क
धः ॥ ७॥ ७॥ ७॥ ७॥

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आध्यायींदुसऱ्याप्रतापमहिमानामामृताचास्वयें श्रीवैकुंठपदाअभंगकथितीनानापरी
निश्चयें गेलाज्याश्रवणेअजामिळहितोजेथेंस्वयेंश्रीपती आतांकायपाहायेंथुनिंवदतो
मुनिंद्ररायाप्रती १ श्लोक श्रीशुकोवाच॥ एवंतेभगवद्दूतायमदूताभिभाषितं उप
धेर्वातथाराजन्प्रत्याहुर्नयेकोविद: १ टीका शुकह्मणे इतुकीहरिकींकरीं परिसतांये
मकींकरवैखरी सकळनीतिविशारद त्याप्रती [illegible] वदतिआइकतेंधरणीपती २ इतिप्रथ
मश्लोकार्थ अन्यायआचरणतेंयेम [illegible] हेंबोलणेंपरमधर्मधुरंधरांचें एको
निमानुनिमनीहरीदासभारी हेश्लोक [illegible] रतीप्रशुयाविचारी ३ श्लोकविष्णु
दूताउक: अहोकष्टंधर्मदृशामधर्म [illegible] पतां यत्रदंडेष्वपेषुदंडायोधीयतेरथा
२ टीका नपापीनदंडार्हऐशासिजेथें करीरथायेरि तिदंडतेथें अधर्मस्वयेंस्पर्शो
तोधर्मवंता अहोकष्टहेवाटतीथोरसंतां ४ श्लोक प्रजानांपितरोएवंशास्तार:सध
व:समः यदिस्यात्तेषुवैषम्यंकंयातिशरणंप्रजा: ४ टीका जेमायबापजनशा
सनदंडधर्ते जेसाधुसर्वसमजेनयनीतिकर्ते ऐशांसहिविषमताउपजेलजेव्हां
कोणासहशरणजातिललोकतेव्हां ५ अन्यायआचरतिसंतसमर्थजेथें तेसे

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com